

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Képzési szint	alapképzés	Tagozat	nappali/levelezői	Tanév/félév	2023/2024
Ступінь вищої освіти	бакалавр	Форма навчання	денна/заочна	Навчальний рік/семестр	I/2

Tantárgyleírás

Силабус

A tantárgy címe Назва навчальної дисципліни	A világirodalom története: Antik irodalom Історія зарубіжної літератури: Антична література
Tanszék Кафедра	Filológia Tanszék Кафедра філології
Képzési program Освітня програма	014 Középfokú oktatás Magyar nyelv és irodalom 014 Középfokú oktatás Ukrán nyelv és irodalom 014 Középfokú oktatás Angol nyelv és irodalom 014 Середня освіта (Мова і література угорська) 014 Середня освіта (Українська мова та література) 014 Середня освіта (Мова і література англійська)
A tantárgy típusa, kreditértéke, óraszám (előadás/szeminárium/önálló munka) Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Típus (kötelező vagy választható): kötelező Kreditérték: 5 Nappali: Előadás: 36 Szeminárium/gyakorlat: 24 Laboratóriumi munka: - Önálló munka: 90 Levelező: Előadás: 10 Szeminárium/gyakorlat: Laboratóriumi munka: – Önálló munka: Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кількість кредитів: 5 Денна: Лекції: 36 Семінарські/практичні заняття: 24 Лабораторні заняття: - Самостійна робота: 90

	<p>Заочна: Лекції: 10 Семінарські/практичні заняття: Лабораторні заняття: – Самостійна робота:</p>
<p>Tárgyfelelős oktató(k) (név, tudományos fokozat, tudományos cím, e-mail cím)</p> <p>Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)</p>	<p>Csonka Tetyana, a filológiai tudományok kandidátusa, docens chonka.tetyana@kmf.org.ua Dr. habil. Beregszászi Anikó, docens beregszaszi.aniko@kmf.org.ua Váradi Krisztián, gyakornok varadi.krisztian@kmf.org.ua</p> <p>Чонка Тетяна Степанівна, к.ф.н., в.о. доц. chonka.tetyana@kmf.org.ua Берегсасі Аніко Ф., доктор габіліт.доцент beregszaszi.aniko@kmf.org.ua Вараді Крістіян Юрійович, стажист varadi.krisztian@kmf.org.ua</p>
<p>A tantárgy előkövetelményei</p> <p>Пререквізити навчальної дисципліни</p>	<p>A tantárgy felvételének előkövetelménye sikeres vizsga vagy szigorlat a következő tantárgyból: Bevezetés az irodalomtudományba.</p> <p>Запропонована навчальна дисципліна є логічним продовженням курсу бакалаврського (першого) рівня вищої освіти “Вступ до літературознавства”</p>
<p>A tantárgy általános ismertetése, célja, várható eredményei, főbb témakörei</p>	<p>A tantárgy célja: Az Antik irodalom tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat az ókori görög és a latin nyelvű római irodalom történetével, az irodalmi valamint művészeti kor irányzatainak alakulásával, a reprezentáns alkotóművészek élettörténetével, munkásságával.</p> <p>A tantárgy fő feladata:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az irodalmi alpműveltség építése – az antikvítás hatásmechanizmusának bemutatása – elméleti jártasság kialakítása – az antikvításra jellemző irodalmi alapformák, műfajok, motívumok befogadása, értelmezése – professzionális olvasóvá nevelés <p>Kialakítandó kompetenciák: 3K 9 - A multikulturalizmus ismerete és tisztelete. 3K 10 - Absztrakt gondolkodásra, elemzésre való képesség. 3K 12 - Interperszonális észlelési képességek fejlesztése. 3K 13 - A tanulók társadalmi problémákra való érzékenységének kialakítása és fejlesztése. ФК 1 - A nyelvi egységek megfelelő nyelvi módszerek alapján történő elemzése. ФК 2 - Képes megérteni a nyelvet, mint szimbolikus rendszert, annak természetét és funkcióit, a világnyelvek genetikai és szerkezeti tipológiáját. ФК 3 - Képes bizonyítani a tanult nyelvek elméletének és történetének ismereteit. ФК 8 - Képes megérteni leendő szakmája lényegét, társadalmi jelentőségét, egy-egy filológiai ágazatot meghatározó tudományágak főbb problémáit, ezek összekapcsolódását.</p>

ΦΚ 10 - Képes nyelvi tényeket gyűjteni, elemezni, rendszerezni és szövegeket értelmezni és fordítani.
dalszöveg.
ΦΚ 11 - Képes a szakterminológia szabad használatára.
ΦΚ 14 - Képes önállóan elemezni a nyelvi és irodalmi anyagokat, és azokból következtetéseket levonni.

A képzési eredmények:

PIPH 1 A magyar nyelv használata a társadalmi élet minden területén, a szakmai kommunikációban.
PIPH 2 A magyarság történeti fejlődésének elemzése, véleménynyilvánításra és vitára való képesség.
PIPH 3 A szükséges adatok különböző forrásokból történő szűrése, kritikai elemzése, osztályozása és rendszerezése.
PIPH 7 A filológiai ismeretek alkalmazása feladatmegoldásra.
PIPH 8 Az információs és kommunikációs technológiák alkalmazása feladatmegoldásra.
PIPH 12 A nevelési folyamatok irányításának képessége, a tanulók személyiségének fejlesztése.
PIPH 14 A nyelvi egységek elemzése, kölcsönhatásuk meghatározása, az azokat kiváltó nyelvi jelenségek, folyamatok jellemzése.
PIPH 15 A szakterminológia szabad használatának képessége a választott filológiai kutatási területen belül.

Főbb témakörök:

I. Görög irodalom

A mítosz és a mitológia fogalma. A görög mitológia és legfontosabb szereplői.
Az archaikus irodalom. A görög epika kialakulása. A homéroszi kérdés. Homérosz Iliász című eposza. A trójai mondakör.
Homérosz Odüsszeia című eposza. A kétféle embereszmény, Akhilleusz és Odüsszeusz összehasonlítása.
Hésziodosz: Istenek születése. Az isteni generációk. Mítoszok az ember születéséről. Munkák és napok. A didaktikus eposz.
A görög líra. Alkaios, Szolón, Mimmermosz, Szimonidész munkássága.
A jambuskötészet. Arkhilokhosz, Szapphó lírikája.
Anakreón munkássága, költészetének fő témái. Az anakreoni dalok.
A kardalköltészet. Pindarosz munkássága, ódáinak csoportosítása.
A klasszikus irodalom. Az antik görög színháztörténete. A tragédia eredete. A klasszikus triász. A thébai és mükénéi mondakör és szereplői.
Aiszkhülosz élete és munkássága, jelentősége.
Szophoklész élete és munkássága, jelentősége.
Euripidész élete és munkássága, jelentősége.
Az antik görög komédia megjelenése, műfaji jellemzői. Arisztophanész munkássága.
Az antik filozófia fejlődése, összefüggései az irodalom fejlődésével. Platon és Arisztotelész munkássága.
A görög próza fejlődése. Aiszóposz, Hérodotosz, Thuküdidész munkássága.
A fabula fogalma. A történetírás mint az irodalom egyik ága.
A hellenizmus kultúrája. A hellenisztikus irodalom. Az alexandriai iskola Kallimakhosz, Theokritosz, Apollóniosz Rhodiosz, Longosz munkássága.
Az újattikai komédia és jellemzői. Menandrosz munkássága.
A római kor görög irodalma. Az atticizmus fogalma. Plutharkhosz és Lukianosz munkássága.
Longosz: Daphszisz és Chloé című pásztorregénye. A műfaj sajátosságai.

**Анотація дисципліни,
мета та очікувані
програмні результати
навчальної дисципліни,**

II. Római latin irodalom

A latin irodalom fogalma, története, korszakai, viszonya a görög irodalomhoz. Az archaikus római-latin gondolkodás és kultúra.

A római színház fejlődéstörténete, eredete, forrásai.

Plautus munkássága, műveinek sajátosságai. A hetvenkedő katona.

Terentius munkássága, főbb művei, azok jellemzői.

A latin irodalom első virágkora Róma politikai válságának időszakában.

Cato élete és munkássága.

Filozófiai és tudományos költészet. Lucretius élete és munkássága.

A líra fejlődése. Catullus élete és munkássága, költészetének jellemző vonásai és műfajai.

Cicero és Julius Ceasar szépírói munkássága.

Az augustusi császárkor mint új aranykor. Vergilius élete és munkássága.

Horatius élete és munkássága. Ódáinak jellemzői, főbb tematikája.

Elégiaköltészet az aranykorban. Tibullus és Propertius munkássága.

Ovidius élete és munkássága. Az Átváltozások című eposz elemzése.

Varro és Titus Livius munkássága.

Az ezüstkör fogalma, irodalmának jellemzői. Seneca és a sztoikus filozófia, annak hatása az irodalomra.

Az organikus történetiszemlélet: Tacitus munkássága.

Petronius munkássága. Petronius regénytöredéke.

A szatíraköltészet. Martialis és Iuvenalis munkássága.

A hanyatlás éveinek irodalma. Apuleius: Aranyszamár című regénye.

Meta викладання навчальної дисципліни:

Метою предмета “Антична література” є ознайомлення студентів з розвитком античної літератури, мистецьких напрямків, їх представників та їхньої творчості.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- розвиток теоретичної компетентності,
- розвиток здатності студентів до аналізу творів,
- навчити студентів бути професійними читачами,
- розвиток здатності студентів надавати коректну відповідь шляхом попереднього або повторювального виконання асоціативних завдань, пов’язаних з тією чи іншою темою.

Розвивати навички (компетенції):

ЗК 9 - Цінування мультикультурності та повага до неї.

ЗК 10 - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12 - Розвиток навиків міжособистісного сприймання студентів з урахуванням особливостей релігійної, етнічної, мовної приналежності, соціальної незахищеності особистості тощо.

ЗК 13 - Формування і розвиток у студентів навиків чутливості до соціальних проблем

ФК 1 - Здатність аналізувати мовні одиниці на основі відповідних лінгвістичних методів

ФК 2 - Здатність розуміти мову як особливу знакову систему, її природу та функції, генетичну і структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний, граматичний та інші рівні мови

ФК 3 - Здатність демонструвати знання з теорії та історії мов, що вивчаються.

ФК 8 - Здатність розуміти сутність й соціальне значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв’язку в цілісній системі знань.

ФК 10 - Здатність збирати й аналізувати, систематизувати та інтерпретувати мовні факти, інтерпретувати та перекладати тексти.

ФК 11 - Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв’язання професійних завдань.

ФК 14 - Здатність самостійно аналізувати мовний і літературний матеріал та робити висновки.

Програмні результати навчання:

ПРН 1 Використовувати угорську мову в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.

ПРН 2 Аналізувати головні тенденції історичного розвитку угорського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти з історії Угорщини та сучасного суспільного життя.

ПРН 3 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідні дані з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 7 Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань.

ПРН 8 Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.

ПРН 12 Здатність управляти процесами навчальної діяльності, виховання та розвитку особистості учня.

ПРН 14 Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 15 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Тематика курсу:

I. Грецька література

Антична література та її значення. Основні етапи розвитку давньогрецької літератури. Давньогрецький фольклор. Міфологія
Види і зміст античного епосу. Гомер. Основні положення гомерівського питання

“Іліада” і “Одіссея” Гомера як найдавніші пам'ятки античної літератури: історична та міфологічна основи; сюжет і композиція поем

Творення дидактичного та генеалогічного епосів. Творчість Гесіода.

Давньогрецька лірика 7-6 ст. до н.е.

Елегійна та ямбічна поезія

Антична лірика: Архілох, Алкей, Сапфо, Тіртеї, Анакреонт, Піндар.

Тематична й жанрове новаторство поетів-олександрійців: Каллімах, Аполлоній Родоський, Феокрит

Давньогрецька драма: походження, основні види, етапи розвитку Театр у Давній Греції

Драматургія Есхіла

Драматургія Софокла

Творчість Евріпіда

Грецька комедія: походження, види, структура, етапи розвитку.

Творчість Аристофана

Грецька філософія класичного періоду. Платон “Діалоги”. Аристотель. Трактат “Поетика”

Історична проза – Геродот. Фулідід

Елліністична проза. Пізньогрецький роман

Новоаттична комедія – комедія доби еллінізму. Комедіографія Менандра “Відлюдник”, “Третейський суд”

Давньогрецька проза часів римського панування. Плутарх. Лукіан. Грецький роман I-III ст.

Художня проза. “Дафніс і Хлоя” Лонга.

II. Римська латинська література

Основні етапи розвитку римської літератури. Римська міфологія та історичні легенди

Римський театр. Римська комедія: походження, види

	<p>Комедіографія Плавта: “Скарб”, “Хвальковитий воїн” Комедії Теренція. Особливості методу Римська поезія “Золотого віку” Філософська поема Лукреція «Про природу речей» Римська поезія. Неотерики. Катулл Римське красномовство. Цицерон Історична проза Юлія Цезаря Творчість Вергілія Творчість Горація Римська любовна елегія. Тібул, Проперцій Творчість Овідія Історична проза. Тіт Лівій “Римська історія”. Сенека – мораліст: «Моральні листи до Луцилія». Новаторство Сенеки-трагіка Публій Корнелій Тацит Викривально-сатиричний напрям в римській літературі. Петроній Арбітр “Сатирикон” Римська сатира епохи пізньої Імперії. Ювенал Художня проза. Луцій Апулей “Метаморфози” (“Золотий осел”)</p>
<p>A tantárgy teljesítésének és értékelésének feltételei</p> <p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>A félévet beszámoló zárja. A gyakorlati munkák teljesítésével maximálisan 50 pont szerezhető. A beszámoló 50 pontot ér. A félév során maximálisan 100 pont szerezhető.</p> <p>Завершується курс заліком. Практичні роботи оцінюються максимально 50 балами. Залік оцінюється максимум 50 балами. Протягом семестру можна набрати всього 100 балів.</p>
<p>A tantárggyal kapcsolatos egyéb tudnivalók, követelmények</p> <p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічна та програмна забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>A tantárgyhoz kapcsolódó online felület Google Classroom Онлайн-платформи “Google Classroom”:</p>
<p>A tantárgy alapvető irodalma és digitális segédanyagok</p>	<p>Szerb Antal: A világirodalom története, Magvető Kiadó, Budapest, 2021 Korábbi kiadás: https://mek.oszk.hu/14800/14872/ Trecsényi-Waldapfel Imre: Görög regék, Móra Kiadó, Budapest, 2016 Arisztotelész: Poétika, Lazi Könyvkiadó Kft., 2004 http://mek.oszk.hu/04100/04198/04198.pdf Cox György: A mitológia kézikönyve, Anni Kiadó, Reprint kiadás Fűzfá Balázs irodalomtankönyvei, Krónika Nova Kiadó, 2008 https://mek.oszk.hu/20500/20543/ Gerencsér Ferenc szerk.: Ki kicsoda a világirodalomban? Tárogató Könyvek, 2000. Gintli Tibor-Schein Gábor: Az irodalom rövid története. Jelenkor Kiadó, Pécs, 2008. Pál József (főszerk.): Világirodalom. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2005. https://mersz.hu/kiadvany/8/dokumentum/info/ Pierre Vallas: Mitológiai enciklopédia, Saxum Kiadó Kft., 2010</p>

Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси	<p>Антична література. Греція. Рим. Хрестоматія /Упорядники: Михед Т.В., Якубіна Ю.В. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 952 с.</p> <p>Кун М. А. Легенди та міфи стародавньої Греції. Пер. з рос. – Х., 2008.</p> <p>Давня римська поезія в українських перекладах і переспівах.Хрестоматія. – Львів, 2000.</p> <p>Гальчук Оксана. Антична література: Навчальний посібник для студентів заочної форми навчання. – К.: Вид-во Київського славістичного університету, 2008. – 210 с.</p> <p>Історія давньогрецької літератури [Текст]: курс лекцій: навч. посіб. для студ. ВНЗ / І. П. Мегела. - К.: Видавець Вадим Карпенко, 2007. - 339 с.</p> <p>Історія Римської літератури [Текст]: курс лекцій: навч. посіб. для студ. ВНЗ / І. П. Мегела. - К.: Видавець Вадим Карпенко, 2012. - 356 с.</p> <p>План-конспект семінарів з дисципліни «Антична література»: https://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2023/06/1_plan-konspekt-seminariv-z-disciplini-antichna-literatura.pdf</p>
---	---